

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
E-mail: euogerhverv@lbst.dk
J.nr. 20-0162-000007

25. maj 2020

Friluftsrådets høringsvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning

Friluftsrådet takker for muligheden for at afgive høringsvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Friluftsrådets bakker op om det centrale nationale mål på skovområdet, der sigter mod, at skovlandskaber skal dække 20-25 procent af Danmarks areal inden udgangen af det 21. århundrede. I forlængelse heraf bakker Friluftsrådet også generelt op om, at der gives statslige tilskud til skovrejsning for at nå målet – og herunder også at der ydes statsligt tilskud til privat skovrejsning, som et instrument til at supplere den statslige skovrejsning.

Friluftsrådet er dog kritisk over for afgrænsningen af tilskudsordningens formål, hvor de etablerede skove alene skal forbedre vandmiljøet ved at reducere landbrugets udledning af kvælstof til vandmiljøet, beskytte drikkevandsressourcerne eller binde kulstof. Skovrejsningens værdi for landbruget er altså tænkt ind i ordningen, skovrejsningens værdi i forhold til drikkevand er tænkt ind i ordningen, og skovrejsningens værdi i forhold til klima er tænkt ind i ordningen. Men hvorfor er den rekreative værdi – som ellers er den største samfundsøkonomiske gevinst ved megen skovrejsning – ikke tænkt ind i tilskudsordningen? Hvorfor er befolkningens grønne velfærd i form af friluftsliv og naturoplevelser glemt?

En lang række undersøgelser viser, at skovene har meget stor værdi for befolkningen i Danmark. En undersøgelse fra 2008 estimerer således, at der årligt er ca. 70 mio. skovbesøg, hvilket gør skovene til danskernes vigtigste besøgsmaal i det åbne land¹. I lighed hermed har Pilgaard og Rask vist, at naturen i dag er mere brugt som idrætsarena end fodboldbaner og idrætshaller². Skovene har således en meget stor rekreativ værdi for danskerne, hvilket fx også dokumenteres af De Økonomiske Råd i deres analyse af værdien af rekreative områder fra 2014³.

Analysen fra De Økonomiske Råd viser dog ikke kun, at skovene har stor rekreativ værdi, den viser også, at de rekreative gevinster ved skovrejsning er større end gevinsterne ved andre økosystemydelser som fx reduktion af kvælstof, ammoniak og CO₂. Gevinsterne ved reduktion af kvælstof, ammoniak og CO₂ fra ophørt landbrugsproduktion opgøres således samlet til en årlig værdi på 3.000-5.000 kr. per ha, mens den gennemsnitlige rekreative gevinst ved statslig skovrejsning er på 37.000 kr. per ha per år. Dermed er de rekreative gevinster også betydeligt større end de andre værdisatte ydelser. I forlængelse heraf konkluderer De Økonomiske Råd, at *"Ved etableringen af ny skov bør hensynet til rekreative gevinster derfor indgå som en vigtig del af beslutningen om, hvor skoven skal rejses."*⁴

¹ Skov & Landskab (2012): Friluftsliv i skovene 2008 (2). Videnblad nr. 06.01-65. Skov & Landskab

² Pilgaard og Rask (2016): Danskernes motions- og sportsvaner 2016. Idrættens Analyseinstitut

³ De Økonomiske Råd (2015): Økonomi og Miljø 2014.

⁴ De Økonomiske Råd (2015): Økonomi og Miljø 2014.

De Økonomiske Råd er endda meget eksplicite i deres vurdering af, hvilke konsekvenser resultaterne af deres analyse bør have for tilskud til privat skovrejsning. De skriver således direkte: *”Det anbefales derfor at reformere udformningen af tilskud til privat skovrejsning, så disse i højere grad genererer rekreative gevinster. Tilskud til privat skovrejsning bør naturligvis også tage hensyn til andre ikke-markedsomsatte goder, men analysen peger på, at en mere hensigtsmæssig geografisk lokalisering kan være af stor betydning for den samlede gevinst af privat skovrejsning.”*⁵

I en kronik fra de økonomiske vismænd skærpes formuleringen endda til, at: *”Ordnningen med tilskud til privat skovrejsning rammer til gengæld helt ved siden af skiven i forhold til at generere rekreative værdier. Sigtet med denne ordning bør helt nytænkes, så tilskuddene skaber større gevinster for samfundet.”*⁶

Det er relativt klar tale fra en institution som De Økonomiske Råd. En institution der er sat i verden for at levere uafhængig rådgivning til landets økonomiske og miljøøkonomiske beslutningstagere – og herunder også til regeringen.

Bekendtgørelsen om tilskud til privat skovrejsning er ændret siden De Økonomiske Råds analyse blev lavet. Dette dog uden at regeringen har taget anbefalingen fra dets eget uafhængige råd til sig i forhold til tilskudsordningen for privat skovrejsning. I stedet for at prioritere befolkningens brede interesser er de rekreative hensyn helt taget ud af tilskudsordningen, som nu i prioriteringskriterierne udelukkende fokuserer på reduktion af kvælstof og subsidiært sikring af drikkevandsinteresser samt binding af kulstof. Det vil sige de økosystemydelse, som De Økonomiske Råd dokumenterede havde langt lavere samfundsmæssig værdi end de rekreative gevinster ved skovrejsning. Som det med al tydelighed fremgår af ovenstående er dette gjort i direkte modstrid til anbefalingerne fra De Økonomiske Råd.

Der er dog stadig behov for en revideret indsats for skovrejsning i Danmark. Vi er fx stadig langt fra målet om 20-25 % med skovlandskaber i Danmark. Samtidig fremgår det tydeligt af en nyligt offentliggjort analyse fra Danmarks Idrætsforbund, at der stadig ikke er lige muligheder på tværs af de danske kommuner for rekreative aktiviteter i skovene, hvilket bl.a. skyldes, at der er store forskelle i skovarealet i landets kommuner. Der er endda særligt store forskelle i andelen af offentlig skov på tværs af kommunerne, hvor de bedste rekreative muligheder ellers er.⁷ Anbefalingen om en markant ændring i tilskudsordningen til privat skovrejsning fra De Økonomiske Råd er derfor i høj grad stadig relevant.

Som det tydeligt fremgår af analysen fra De Økonomiske Råd, er det et stort samfundsmæssigt tab, at der ikke tages hensyn til de rekreative interesser i tilskudsordningen til privat skovrejsning. Det er et stort tab, da den brede befolkning går glip af de store naturmæssige værdier ved skovrejsning, og da Danmark går glip af et stort samfundøkonomisk potentiale.

Med afsæt i ovenstående og i tråd med anbefalingerne fra De Økonomiske Råd **foreslår Friluftsrådet derfor følgende konkrete ændringer af prioriteringskriterierne i tilskudsordningens paragraf 8 og bilag 6:**

1. Tilskuddet til privat skovrejsning skal i langt højere grad prioriteres til skove, som ligger bynært.
2. Tilskuddet til privat skovrejsning skal i langt højere grad prioriteres til skove, hvor der etableres adgangsforhold på linje med adgangsforholdene i de statslige skove.

⁵ De Økonomiske Råd (2015): Økonomi og Miljø 2014.

⁶ Whitta, H. J. et al (2015): Skovrejsning. Samfundøkonomisk gevinst. Politiken, 10. maj 2015.

⁷ Lindemann, C. (2019): Outdooridræt i Danmark – En analyse af idrætsmulighederne i den danske natur. Danmarks Idrætsforbund

3. Tilskuddet til privat skovrejsning skal i langt højere grad prioriteres til skovrejsning i kommuner, hvor der er en lav skovandel.

For at de rekreative potentialer ved skovrejsning kan blive realiseret, er det helt centralt, at der skabes bedre adgangsforhold for befolkningen i de skove, som rejses med brug af offentlige midler. Det hjælper således kun lidt med en bynær skov, hvis befolkningen ikke samtidig sikres gode muligheder for at bruge skoven. Kriteriet om bedre adgangsforhold bør derfor være en integreret del af et sæt reviderede prioriteringskriterier.

Da de rekreative værdier ifølge De Økonomiske Råd ofte udgør den største værdi ved skovrejsning, bør de rekreative hensyn også samlet set veje tungest i prioriteringen af tilskuddet under ordningen. På den måde foreslås det, at vægtningen af de forskellige kriterier i tilskudsordningen i højere grad afspejler den samfundsøkonomiske værdi, som en prioritering af kriterierne skaber for samfundet.

Ud over prioriteringen efter de rekreative hensyn er det fortsat vigtigt, at tilskudsordningen også prioriteres efter beliggenhed inden for områder med særlige drikkevandsinteresser eller områder med indvindingsoplande til almene vandforsyninger. Som De Økonomiske Råd har dokumenteret i deres rapport Økonomi og Miljø 2015 er der store gevinster ved at beskytte grund- og drikkevand ved at etablere ny natur, der ud over gevinsterne for drikkevandet også åbner op for nye rekreative muligheder⁸. Der kan således være god synergi mellem prioritering af rekreative værdier og drikkevandsinteresser.

Ved at prioritere de rekreative værdier i tilskudsordningen kan tilskuddet til privat skovrejsning komme den danske befolkning til langt større gavn og dermed også give et langt større samfundsmæssigt afkast, som dokumenteret af De Økonomiske Råd. Dermed kan der samlet set opnås en større værdi af tilskudsordningen, hvilket på sigt kan være med til at sikre større opbakning i befolkningen til national skovrejsning. Ved at gennemføre de foreslåede ændringer af tilskudsordningen sikres det altså, at vi ikke længere rammer "helt ved siden af skiven", som De Økonomiske Vismænd så præcist beskriver det.

Med venlig hilsen

Jes Lind Bejer
Naturpolitisk konsulent

⁸ De Økonomiske Råd (2016): Økonomi og Miljø 2015